

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 6.7.2011
KOM(2011) 414 lõplik

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

2011. aasta aruanne Euroopa Liidu arengu- ja välisabipoliitika ning selle rakendamise kohta 2010. aastal

{SEK(2011) 880 lõplik}

Keeruline keskkond

2010. aastal hakkas maailm 2008.–2009. aasta finants- ja majanduskriisist tasapisi kosuma. Edasimineku oli ebaühtlane ja lünklik. Arenenud majandusega riikides ja piirkondades, näiteks Ameerika Ühendriikides, Jaapanis ja Euroopa Liidus, oli majanduskasv tagasihoidlik. Tähtsava turumajandusega riigid eesotsas Hiina, India, Venemaa ja Brasiiliaga edenesid jõudsamalt. Arenguriikidel, eriti väikese sissetulekuga riikidel, mida kriis kõige valusamalt tabas, oli vähe võimalusi oma majanduskasvu kiirendamiseks. Mõned neist langesid 2010. aastal esimesena põhitarbeainete, energia ja toidu maailmaturuhindade uue tõusu ohvriks. Nad ei suutnud luua ega kasutada uusi majanduslikke võimalusi kodu- ega välismaal. Samal ajal kasvas maailma elanikkond 79,3 miljoni inimese võrra ja see kasv langes peamiselt arenguriikide arvele. Võimalused saavutada aastatuhande arengueesmärgid 2015. aastaks kokkulepitud tähtjaks libisesid käest.

Selle tulemusena kasvasid vaestes riikides töötus ja vaesus, mis mõjutasid aastatel 2009–2010 üle kogu maailma veel 120–150 miljonit inimest. Seda mõju tunnetasid eelkõige noored ning see kasvatas sotsiaalseid pingeid ja rändesurvet. Enamikul arenguriikide valitsustest puudusid vahendid antitsükilise poliitika rakendamiseks. Seetõttu olid valitsused eelarvepuudujäägi vähendamiseks sunnitud kärpima kulutusi. See mõjutas negatiivselt sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusprogramme ning suurendas lõhet rikaste ja vaeste vahel. Sissetulekute ebavõrdsus suurenes nii arenenud kui ka arenguriikides.

Selline olukord valitses 2010. aastal, mil EL tegi jõupingutusi, et pakkuda rohkem ja paremat abi ning anda abi kiiremini ja tulemuslikumalt. ELi arenguabi üks kindel siht oli maksimaalselt toetada aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks ülemaailmsel ja kohalikul tasandil tehtavaid jõupingutusi. Eesmärk oli takistada kriisist tulenevat tagasilangust ja kinnistada saavutatut. EL oli üks olulisemaid osalisi septembris toimunud ÜRO tippkohtumisel, kus käsitleti aastatuhande arengueesmärke ja lepiti kokku jõupingutuste kahekordistamises, et saavutada 2015. aastaks kõik aastatuhande arengueesmärgid.

Aastatuhande arengueesmärkide kursil püsimine

Tippkohtumine oli 2010. aasta kõige olulisem sündmus, mis oli seotud aastatuhande arengueesmärkidega. EL etendas tippkohtumise eel ja ajal olulist rolli. Rõhutamaks oma pühendumust maailmas tehtavate jõupingutuste toetamisele, teatas EL istungil kavatsusest suurendada ühe miljardi euro võrra Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikidele aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks antavat abi, eriti kõige vähem edu saavutanud riike silmas pidades.

EL kohustub säilitama toetuse aastatuhande arengueesmärkide poliitikale, kuigi ELi abi on sattumas surve alla, kuna valitsused kärbibivad oma eelarvepuudujäägi vähendamiseks kulusid.

Kaheksa aastatuhande arengueesmärgi saavutamisel tehtud edusammud on olnud väga erinevad. Näiteks on jõudsalt liigutud kõigile kättesaadava alghariduse (2. eesmärk) ja vee kättesaadavuse (7. eesmärk) suunas. Kuid 1,4 miljardit inimest elab endiselt äärmises vaesuses ning mitme aastatuhande arengueesmärgi saavutamine on tõsisel ohus. Emade tervis (5. eesmärk) ja juurdepääs kanalisatsioonile (7. eesmärgi osa) vajavad rohkem tähelepanu. Sahara-taguses Aafrikas on enamiku aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel tekkinud mahajäämus.

2010. aasta aprillis esitas Euroopa Komisjon mitu konkreetset ettepanekut ELi meetmete kohta, mille eesmärk on aidata arenguriikidel saavutada õigeaegselt oma aastatuhande arengueesmärgid. Kaheteistkümnest punktist koosnevas tegevuskavas seati esikohale kõige vähem edu saavutanud riigid, sealhulgas konfliktiolukorras või muul põhjusel ebakindlas olukorras olevad riigid. Kavale lisati viis töödokumenti, milles analüüsiti aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel tehtud edusamme, arengu rahastamist, abi tulemuslikkust, kaubandusabi ning poliitika sidusust. Komisjoni muude dokumentide põhjal, mis käsitlesid toiduga kindlustatust, tervishoidu, arengu eesmärgil maksustamist, haridust ja soolist võrdõiguslikkust, koostati ELi seisukohta kajastav dokument ÜRO aastatuhande arengueesmärkide läbivaatamisele pühendatud tippkohtumiseks.

Oma lõppdokumendis kohustusid tippkohtumisel osalejad kahekordistama jõupingutusi, et saavutada aastatuhande arengueesmärgid 2015. aastaks seatud tähtaegadeks. Kohustusi võtsid nii arenenud kui ka arenguriigid, mis andis aastatuhande arengueesmärkide poole liikumise protsessile uut hoogu. Üks paljulubav väljavaade on julgustada arenguriike kasutama oma arengu rahastamiseks rohkem riigis teenitavaid tulusid, näiteks suurendades suutlikkust kasvatada maksutuluseid kooskõlas hea maksuhaldustava põhimõtetega. Sellega seoses võttis komisjon 2010. aasta aprillis vastu teatise,¹ mis käsitleb maksu- ja arengupoliitika vahelise seose tugevdamist ning hea maksuhaldustava (läbipaistvus, teabevahetus ja õiglane maksukonkurents) edendamist. Komisjon tegutseb selle nimel, et rajada partnerlus Aafrika maksuhaldusfoorumiga. Samuti on EL otsustanud toetada erasektori laienemist arenguriikides.

Tulemuslikum koostöö

Lissaboni lepingu kohaselt peab EL igas poliitikavaldkonnas arvesse võtma arengukoostöö eesmärgid. Aprillis andis komisjon välja poliitikavaldkondade arengusidususe 2010.–2013. aasta tööprogrammi². Eesmärk on veelgi tihedamalt siduda arenguabi ja ELi muud asjaomased poliitikavaldkonnad, mis on seotud välissuhetega (kaubandus, maksud ja rahandus, toiduga kindlustatus, kliimamuutused, ränne ja julgeolek).

Euroopa Komisjon tegi mitu algatust, mille eesmärk on parandada liidu arengupoliitikat. Nende hulka kuuluvad avalikud arutelud selle üle, millist rolli etendab ELi abi kaasava majanduskasvu ja säästva arengu toetamisel (vt kasti) ning milline on ELi välistegevuse rahastamisvahendite roll. Neid rahastamisvahendeid käsitlevate arutelude puhul oli eesmärk koguda mõtteid ja arvamusi laia teemaderingi kohta, näiteks selle kohta, milline on ELi rahalise sekkumise lisandväärtus teatavates valdkondades, milliseid uusi koostöövorme ja rakendusmehhanisme võiks partnerriikidega luua ning milline on ELi välisabi tõhusus, mõju ja nähtavus.

ELi arengupoliitika tulevik

2010. aasta novembris algatas komisjon avaliku arutelu, avaldades oma rohelise raamatu „Kaasavat majanduskasvu ja säästvat arengut toetav ELi arengupoliitika”³. Selles tutvustati võimalusi, kuidas kujundada ELi arengupoliitika selliseks, et see soodustaks arenguriikide endi suutlikkust luua kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu ning võtta kasutusele oma

¹ KOM(2010) 163 (lõplik), 21.4.2010.

² SEK(2010) 421 (lõplik), 21.4.2010.

³ KOM(2010) 629 (lõplik).

majanduslikud, loodus- ja inimressursid, et viia ellu vaesuse vähendamise strateegiad. Samuti kaaluti nii avalikku kui ka erasektorit hõlmavate kaasavat majanduskasvu toetavate partnerluste arendamist ning käsitleti kliimamuutuste alast, energia- ja keskkonnapoliitikat kui säästva arengu liikumapanevat jõudu, aga ka põllumajanduse ja bioloogilise mitmekesisuse rolli toiduga kindlustatuse saavutamisel ja majanduskasvu edendamisel.

Arutelu tulemusi võetakse arvesse 2011. aasta teisel poolel esitatavates komisjoni poliitilistes ettepanekutes, sealhulgas ettepanekutes Euroopa arengupoliitika ajakohastamise kohta.

Lisaks algatas komisjon avaliku arutelu ELi abi raames eelarvetoetuse kasutamise teemal⁴. Selle eesmärk oli võtta kokku enam kui kümne aasta jooksul eelarvetoetuse andmisel saadud kogemused ning koguda seisukohti ja tõendeid selle vahendiga kaasnevate võimaluste kohta ning eelarvetoetuse kvaliteedi, otstarbekohasuse ja mõju parandamise viiside kohta.

Eelarvetoetus on mehhanism abi kandmiseks abisaajariigi riigikassasse, kui riik vastab kokkulepitud maksetingimustele. 2010. aastal moodustas eelarvetoetus 24 % (1,8 miljardit eurot) ELi eelarve ja Euroopa Arengufondi kõigist kulukohustustest. Üldise eelarvetoetuse korral toetab EL riikliku arengustrateegia elluviimist ja valdkondliku eelarvetoetuse korral toetatakse ELi vahenditega partnerriigi konkreetset sektorit.

Veel üks vaatluse all olev valdkond on arenguabi rahastamiseks mõeldud toetuste ja laenude kombineerimine, et kaasata rohkem laene, eelkõige Euroopa Investeeringispangalt. Arvestades abiks ettenähtud vahendite praegust nappust, võib selline kombineerimine tuua kasu nii abisaajatele kui ka rahastajatele, aidates tagada parema juurdepääsu rahalistele vahenditele, millel on suur võimendav mõju. Üheks näiteks on laene ja toetusi ühendav uuenduslik vahend, mis käivitati energiarahastu raames. Niisuguste keskmise suurusega projektide kaasrahastamiseks, mille eesmärk on suurendada juurdepääsu säästvale energiale AKV riikides, on nüüd ette nähtud 40 miljonit eurot, millele lisanduvad liikmesriikide ja Euroopa Investeeringispannga vahendid. Komisjon kavatses veelgi laiendada välistegevuse uuenduslikku rahastamist, et optimeerida ELi eelarve rahalist ja poliitilist mõjujõudu, kaasates teisi avaliku ja erasektori finantsinstitutsioone.

Tulemuslik abi on aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel oluline vahend. Iga arenguks ettenähtud euro peab leidma tõhusat ja tulemuslikku kasutust. EL on seadnud eesmärgiks suurendada oma abi tulemuslikkust.

Väljaspool liitu kooskõlastab komisjon ELi seisukohad abi tulemuslikkuse kohta eri tasanditel, sealhulgas OECD, ÜRO, G8 ja G20 tasandil. See töö muutub asjakohaseks ajal, mil tehakse ettevalmistusi neljandaks abi tulemuslikkust käsitlevaks ÜRO kõrgetasemeliseks foorumiks, mis toimub 2011. aasta novembris Lõuna-Koreas Busanis.

2010. aastal osales komisjon OECD arenguabi komitee abi tulemuslikkuse töörühma juhtimises. Töörühma eesmärk on arendada parimaid tavasid ja edendada poliitika sidusust rahastavates riikides. Komisjon esitas ettepanekuid riigi süsteemide tulemuslikumaks kasutamiseks, tööjaotuse parandamiseks, abi läbipaistvuse ja abiga seotud vastutuse suurendamiseks ning parema tehnilise koostöö saavutamiseks.

---

⁴ KOM(2010) 586 (lõplik), 19.10.2010.

Koos 27 ELi liikmesriigiga rakendas komisjon abi tulemuslikkuse tegevusraamistiku, milles lepiti kokku 2009. aastal ja mis hõlmab mitut kohustust abi tulemuslikkuse põhimõtete tõhusamaks rakendamiseks. Muu hulgas keskendutakse rahastajate vahelisele tööjaotusele, et vähendada killustatust abi andmisel. Komisjon koostab ettepaneku ELi ja riiklike programmide tsüklite sünkroniseerimise kohta partnerriikide tasandil, võttes arvesse partnerriikide strateegiaid ja nende programmide tsükleid.

Veel üks tööjaotuse parandamise mehhanism on süsteem, mille kohaselt komisjon delegerib liikmesriigile (või vastupidi) konkreetse projekti rakendamise, kui liikmesriigil (või komisjonil) on selle rakendamiseks paremad võimalused.

Komisjon on välja pakkunud ka kümme mõjukat meetet, et suurendada abi tulemuslikkust, pidades silmas kolme põhilist prioriteeti: tööjaotust, riigi süsteemide kasutamist ja tõhusamat tehnilist koostööd.

Abi haldamise kvaliteedi tagamiseks suurendas komisjon oluliselt nende käimasolevate ja lõpetatud projektide arvu, mida 2010. aastal kontrolliti. Komisjon tegi Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Parlamendile ettepaneku lihtsustada projektilepingute sõlmimiseks ja projektide elluviimiseks vajalikke hanke- ja toetusmenetlusi. Tõhustati ka töötajate koolitust.

Lisaks tegi komisjon ettepaneku tugevdada Euroopa Investeerimispanka suutlikkust toetada ELi arenguabi eesmärke.

Tihedam koostöö rahvusvaheliste rahastajatega

Aasta jooksul on EL tugevdanud koostööd tavapärase rahastajate ja uute partneritega. Novembris toimunud tippkohtumisel leppisid EL ja Ameerika Ühendriigid kokku koostada ühine tööplaan riigisisese tööjaotuse, läbipaistvuse ja vastutuse kohta ning rakendada seda valitud partnerriikides 2011. aastal. Esimene iga-aastane poliitiline dialoog arengu teemal peeti Jaapaniga aprillis. Esimese omataolise algatuse raames leppisid tärkava turumajandusega riigid ja arenenud majandusega riigid novembris Soulis toimunud G20 tippkohtumisel kokku mitmeaastases tegevuskavas, et ületada peamised majanduskasvu takistused, eriti väikese sissetulekuga riikides. Rahastajatega on liitunud uued riigid: Hiina, Brasiilia ja mõned araabia riigid, pakkudes täiendavaid ressursse, aga ka uusi lähenemisviise.

Komisjon jätkas kontakte, koostööd ja dialoogi ÜRO ja Maailmapangaga. Komisjon ja ÜRO teevad nüüd enam kui 100 riigis koostööd seoses projektidega, mis hõlmavad eri valdkondi alates demineerimisest kuni kanalisatsiooni rajamiseni. 2010. aastal toetas Euroopa Liit ÜROd ja selle agentuure 597 miljoni euroga ja Maailmapanka 192 miljoni euroga. Tänu koostööle ÜRO ja Maailmapangaga kasvab elluviidavate projektide arv ja ulatus, millel on positiivne mõju abisaajatele ning abi andmise tulemuslikkusele ja tõhususele. Maailmapanga eriteadmised on olnud eriti väärtuslikud eelarvetoetuse, riigi rahanduse haldamise, võlgade vähendamise ja erasektori arendamise vallas.

ELi finantseeskirjad lubavad rahvusvahelistel organisatsioonidel hallata ELi rahalisi vahendeid oma menetluste kohaselt tingimusel, et need menetlused vastavad ELi rakendus- ja järelevalvenõuetele ning et EL võib vajaduse korral teha kohapealseid kontrollid.

EL teeb koostööd ka Euroopa Nõukogu, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni ning Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga.

Kohustuste jagamine partneritega

2010. aastal olid abi tõhusus ja aastatuhande arengueesmärgid tähtsal kohal ELi koostöös partneritega kogu maailmas. Hulk piirkondlikke ja kahepoolseid tippkohtumisi kulmineerus ELi ja Aafrika tippkohtumisega, mis toimus novembris Tripolis. Tippkohtumisel võeti vastu Aafrika ja ELi ühisstrateegia teine tegevuskava (2011–2013), mille eesmärk on saavutada kiiresti konkreetseid tulemusi sellistes valdkondades, nagu aastatuhande arengueesmärgid, kaubandus, energeetika, rahu ja julgeolek, hea valitsemistava ja inimõigused, piirkondlik integratsioon ning ränne. Paralleelselt algatati või jätkati ka konkreetseid projekte. Projektide hulka kuuluvad väike- ja kergrelvade vastased meetmed, AKV riikide rände vaatluskeskus, Nyerere programm, Caprivi elektrivõrkude vaheline ühendus, Ida-Aafrika merekaablisüsteem, teaduse ja tehnoloogia populariseerimine, Aafrika kunsti rändnäitus ja avalikkuse osalemise edendamine.

ELi arengukoostöö lipulaev – partnerlus 79 Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riigiga – jõudis uude faasi, kui muudetud Cotonou lepingu novembris jõustus. Muudatustega kohandati koostööd, pidades silmas maailmas toimuvaid muutusi ja piirkondliku integratsiooni kasvavat tähtsust, julgeoleku ja arengu vastastikust sõltuvust ning HIV/AIDSi ja toiduga kindlustatuse püsivaid probleeme. Euroopa Arengufondi kui AKV riikidele suunatud abi peamise rahastamisallika maksed moodustasid 2010. aastal rekordilised 3,32 miljardit eurot (2009. aastal tehti makseid 3,13 miljardi euro ulatuses). Seega on 2008. aastal alustanud 10. Euroopa Arengufond graafikus ja kõik ettenähtud vahendid eraldatakse kavakohaselt 2013. aasta lõpuks.

2010. aastal rakendas komisjon Aafrikas eelarvetoetuse programme (495 miljoni euro ulatuses), et vähendada vaesust, pöörates jätkuvalt suurt tähelepanu aastatuhande arengueesmärkidele. Samuti jätkas komisjon jõupingutusi, et korvata majanduskriisi lühiajalist mõju kõige haavatavamate riikide eelarvetele sihtotstarbelise FLEX-mehhanismi kaudu, mis võimaldab vaesuse vähendamisele suunatud programme eelarvepiirangutest hoolimata käigus hoida. EL on aktiivselt võidelnud näljaga Aafrikas oma toiduainete rahastamisvahendi ja konkreetsete toiduga kindlustamise projektide kaudu. Paljud selles piirkonnas ellu viidavad ELi projektid on otseselt suunatud ka tervisega seotud aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele. EL jätkas oma tegevust nõrkades riikides ja etendab juhtivat rolli sellistes valdkondades, nagu demokraatlik valitsemine, õigussüsteem, julgeolekusektori reform, infrastruktuur, avaliku sektori finantsjuhtimine ning maaelu areng.

Suhted ELi naabritega Ida-Euroopas ja Vahemere lõunapiirkonnas edenesid 2010. aastal majanduslikus mõttes, kuid ebapiisavalt demokraatlike reformide ja inimõiguste vallas. Sellisele järeldusele jõuti komisjoni hinnangus Euroopa naabruspoliitikale (ENP)⁵ ja mais vastuvõetud ENP arenguaruannete neljandas komplektis. Neist ilmneb selgelt, millist kasu saavad partnerriigid suhetest ELiga. Märkatavaid edusamme tehti transpordi, energeetika, kliimamuutuste, teadus- ja arendustegevuse ning tervishoiu ja hariduse valdkonnas. Idapartnerluse piirkonnas jätkusid läbirääkimised laiendatud assotsieerimis- ja vabakaubanduslepingu üle Ukrainaga ning alustati läbirääkimisi assotsieerimislepingute üle Moldova, Armeenia, Aserbaidžani ja Gruusiaga. Venemaaga (keda Euroopa naabruspoliitika ei hõlma) uue lepingu sõlmimise üle peetavate ja aeglaselt kulgevate läbirääkimiste seitsmes voor lõppes detsembris. Lõunanaabruses toimus märtsis tippkohtumine Marokoga, mis

---

⁵ KOM(2010) 207, 12.5.2010

tähistas Maroko tõusmist ELi „edasijõudnud” partneri staatusesse. Luhtusid kaks katset korraldada Vahemere Liidu tippkohtumine, esimene kord juunis ja teine kord novembris.

ELi abi Euroopa naabruspoliitika piirkonnale keskendus töökohtade loomisele, investeerimiskliima parandamisele, heale valitsemistavale, sotsiaalse infrastruktuuri arendamisele ning haldus-, majandus- ja sotsiaalreformide toetamisele. Kõige raskem sotsiaalne olukord valitseb endiselt okupeeritud Palestiina territooriumil, kus sotsiaalmajanduslikud näitajad ei paranenud 2010. aastal humanitaarabist hoolimata ja rohkem kui 30 % elanikkonnast elab jätkuvalt vaesuses.

Aastatel 2008–2010 toetati naabruspoliitika investeerimisrahastu kaudu 35 projekti transpordi-, keskkonna-, energeetika- ning sotsiaal- ja erasektoris kokku 260 miljoni euro ulatuses. Rahastu abil suudeti koguda rahvusvahelistelt finantsinstitutsioonidelt 9,4 miljardi euro ulatuses investeeringuid.

ELi suhted Aasiaga muutuvad üha keerukamaks. Aasia riikide majanduslik ja poliitiline esilekerkimine põhjustab suuri muutusi, mis mõjutavad ülemaailmsete suhete tasakaalu. EL pidas tippkohtumise Hiinaga oktoobris ja Indiaga detsembris. Paljud kontaktid leidsid aset piirkondade tasandil, nt ASEANiga (Kagu-Aasia Maade Assotsiatsioon), ja kahepoolset tasandil. Olulisteks teemadeks olid valdkondadeülesed küsimused, nagu keskkond ja kliimamuutused. Partnerlus- või vabakaubandusleping on sõlmitud või selleks on läbirääkimised käimas India, Indoneesia, Mongoolia, Filipiinide ja Vietnamiga.

Aasia majanduslik elujõud ja kiire industrialiseerimine, mida kehastavad Hiina ja India, on muljetavaldavad. Ent kuigi kasvaval keskklassil läheb üha paremini, elab Aasias siiski kaks kolmandikku maailma vaestest. Seetõttu on arenguabi ELi ja Aasia suhetes jätkuvalt tähtsal kohal ning suunatud vaesuse vähendamisele, tervishoiule ja haridusele.

Kesk-Aasia üleminekuriikide majandus on viimasel kümnendil märkimisväärselt kasvanud, kuid hiljutine kriis mõjutas neidki tugevalt. ELi abi oli suunatud elatustaseme tõstmisele, sotsiaalvaldkonna arendamisele ja sotsiaalse kindlustunde pakkumisele. Samuti püütakse parandada õigusriigi põhimõtete järgimist ja avalikku haldust. Loodud on Kesk-Aasia investeerimisrahastu, mis keskendub energeetika- ja keskkonnavaldkonnale, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning sotsiaalse infrastruktuuri toetuste ja laenude kombineerimisele.

Mais toimus Madridis ELi ja Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riikide iga-aastane tippkohtumine. Pärast kuus aastat kestnud ummikseisu alustati taas läbirääkimisi assotsieerimislepingu sõlmimiseks ELi ja Mercosuri vahel ning 2011. aastaks pandi paika mitu läbirääkimiste vooru ja ajakava. Tippkohtumisel algatati Ladina-Ameerika investeerimisrahastu (LAIF) ja kinnitati, et läbirääkimised assotsieerimislepingu sõlmimiseks Kesk-Ameerikaga ja kaubanduslepingute sõlmimiseks ELi ning Kolumbia ja Peruu vahel on lõpule jõudnud. ELi kontaktides Ladina-Ameerika partneritega oli olulisel kohal ka uimastitevastane võitlus, täpsemalt nende uimastivastaste operatsioonide ja meetmete maksumus, mis on seotud uimastite liikumisega Ladina-Ameerikast läbi Lääne-Aafrika Euroopasse. Mais võttis Euroopa Komisjon esmakordselt vastu riigistrateegia dokumendi Kuuba kohta, mis on aluseks edaspidisele kahepoolsele koostööle.

Keskmiselt 40 % Ladina-Ameerika elanikkonnast elab jätkuvalt vaesuses. 2010. aastal võttis komisjon vastu 24 Ladina-Ameerikaga seotud meetet, mille koguväärtus on 356 miljonit

eurot. Kõige tähtsamad valdkonnad on võitlus vaesuse vastu, sotsiaalne ühtekuuluvus, teineteise tundmine ja mõistmine, säästev areng, uimastitevastane võitlus ning kaubandus ja erasektor.

Valdkonnaüleste küsimuste arvessevõtmine

Kogu aasta vältel tegi EL oma arengupartneritega koostööd valdkonnaülestes küsimustes, mis mõjutavad ELi arengupoliitika kõiki suundi. ELi eesmärk on muuta need küsimused kõigi arendustegevuste lahutamatuks osaks. Kahte sellist küsimust käsitleti Nagoyas ja Cancunis toimunud konverentsidel, mis olid pühendatud bioloogilisele mitmekesisusele ja kliimamuutustele. Nagoya läbirääkimiste tulemuseks oli protokoll geneetilistele ressursidele juurdepääsu kohta ja strateegiline kava aastateks 2011–2020. Cancuni konverentsil võeti vastu mitu otsust, millega seati läbirääkimised uue, Kyoto-järgse rahvusvahelise kliimapoliitika üle taas õigele kursile pärast 2009. aastal toimunud Kopenhaageni kohtumist, millel ei õnnestunud jõuda mingite tulemusteni.

Demokraatlik valitsemistava on veel üks valdkonnaülene küsimus, mille puhul EL on andnud valdkonnapõhist toetust ning viinud läbi teavitus- ja teadlikkuse tõstmisega seotud tegevusi. Poliitilises dialoogis partnerriikidega on hea valitsemistava korduv teema. See on vajalik hea investeerimiskliima, riigi rahanduse mõistliku juhtimise, korruptsiooni vähendamise ja institutsioonide tugevdamise seisukohalt.

Sooline võrdõiguslikkus on üks viiest põhimõttest, mis on ELi arengupoliitika aluseks. Juunis võeti vastu ELi tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse tagamiseks ja naiste mõjuvõimu suurendamiseks arengukoostöös. Selle eesmärk on tugevdada ELi jõupingutusi soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks arenguriikides ja aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks. Ajavahemikku 2010–2015 hõlmav tegevuskava tagab, et soolise võrdõiguslikkuse küsimusi võetakse arvesse ELi arengukoostöö programmide ja projektide iga-aastastes ja mitmeaastases kavades.

Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi raames rahastatakse ELi asjaomase poliitika alusel inimõigustealaseid projekte ja algatusi kõikjal maailmas. Selles rahastamisvahendis väljendub ELi kavatsus kaasata demokraatia ja inimõiguste toetamine kõikidesse oma välispoliitilistesse meetmetesse. Osa demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi eelarvest on ette nähtud eri riikide väikesemahuliste projektide toetamiseks. Prioriteetsete teemade hulka kuuluvad naiste ja laste õigused ning vähemuste kaitse. Rahastamisvahendi raames korraldatakse ka valimiste vaatlusmissioone ja valimiste abistamisprojekte. 2010. aastal hõlmas selline tegevus ligi 20 riiki (peamiselt Aafrikas) ja selle kogumaksumus oli 100 miljonit eurot.

Toiduga kindlustatus

Mais võeti ELis vastu toiduga kindlustatuse uus poliitiline raamistik⁶. See põhineb kohalike põllumajandustootjate ja väiketalunike abistamisel kogu maailma vaestes riikides, haavatavate elanikerühmade toetamisel ning piirkondade põllumajandus- ja toiduga kindlustatuse poliitika väljatöötamisel. Uus poliitiline raamistik jätkab samade teemadega nagu toiduainete hinnatõusule arengumaades kiireks reageerimiseks loodud ELi rahastamisvahend, mille kaudu

---

⁶ KOM(2010) 126 (lõplik), 31.3.2010, ja KOM(2010) 127 (lõplik), 31.3.2010.

eraldatakse 2009.–2011. aastal 50 sihtriigile 1 miljard eurot. Kogu nimetatud summa oli 2010. aasta lõpuks kulukohustustega seotud ja välja on makstud juba 80 %.

2010. aastal andis EL toidu- ja muud hädaabi enam kui 150 miljonile inimesele, keda olid tabanud loodus- või inimtegevusest põhjustatud katastroofid 80 riigis üle maailma. Lõplik eelarve ületas 1 miljardit eurot.

Edasine tegevus

Aeglane väljumine ülemaailmsest kriisist, kõrgemad toidu- ja energiahinnad ning rahva surve demokraatlike muudatuste tegemiseks, eriti mõnes Vahemere piirkonna või Lähis-Ida riigis, on kujundanud ELi arengupoliitikale 2011. aastaks ja sellele järgnevak ajaks uue konteksti. 2011. aastal on peamiseks ülesandeks neile probleemidele lahenduste otsimine üheaegselt abi prioriteetide rakendamisega.

Üheks prioriteediks on aastatuhande arengueesmärke käsitleva tippkohtumise järelmeetmed, mille sihiks on tagada, et ELi ja tema liikmesriikide arengupoliitikal oleks nende eesmärkidele saavutamisele võimalikult suur mõju. EL tahab protsessi kiirendada, et kindlustada aastatuhande arengueesmärkide saavutamine 2015. aastaks. Kliimamuutuste valdkonnas järgib EL Cancuni lepingut ja teeb arenguriikidest partneritega koostööd 2011. aasta detsembris Durbanis toimuvateks Kyoto-järgseteks läbirääkimisteks ettevalmistuste tegemisel. EL suunab oma kiire rahastamise kliimamuutuste leevendamisele ja kohanemisjõupingutuste toetamisele vähim arenenud riikides ja arenguriikide hulka kuuluvates väikestes saareriikides. 2012. aasta juunis toimuv ÜRO säästva arengu konverents annab ELile võimaluse edendada oma eesmärki, milleks on arenguriikide üleminek keskkonnasäästlikumale majandusele.

EL valmistab ette ka oma seisukoha abi tulemuslikkusele pühendatud kõrgetasemeliseks kohtumiseks, mis toimub novembris Busanis, ja vähim arenenud riikidele pühendatud neljandaks ÜRO konverentsiks, mis toimub mais Istanbulis.

Lisaks Ameerika Ühendriikide, Jaapani ja rahvusvaheliste finantsinstitutsioonidega tehtava abialase koostöö tugevdamisele toetab EL aktiivselt areneva majandusega riike kui oma arengupartnereid. Nende roll hõlmab lõuna-lõuna telje programme ja projekte, samuti kolmepoolset koostööd traditsiooniliste rahastajatega. Euroopa Komisjon osaleb novembris Soulis toimuva G20 riikide tippkohtumise järelmeetmetes oma arengutöörühma kaudu. Samuti edendab komisjon edasist arengualast koostööd Hiina ja Aafrikaga.

Euroopa Komisjon on endale 2011. aastaks paika pannud ambitsioonika reformikava, mis hõlmab mitut poliitilist algatust, sealhulgas Euroopa Liidu edasist arengupoliitikat käsitleva arutelu järelmeetmeid. Eesmärk on muuta arengupoliitikat nii, et see kasvataks arenguriikide endi suutlikkust luua kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu ning kasutada selleks oma majanduslikke, loodus- ja inimressursse. 2011. aasta teisel poolel esitatavas teatises määratakse kindlaks ELi arenguabi raamistik kuni 2020. aastani.

Samuti annab komisjon välja teatiseid eelarvetoetuse ning arenguriikides tehtavate investeeringute ja arenguriikide majanduskasvu kohta. Komisjon avaldab aruanded ELi ja liikmesriikide ametliku arenguabi kohta ning arengupoliitika sidususe kohta ELi teiste poliitikavaldkondadega, hinnates ELi tegevust viies peamises küsimuses, milleks on arenguriikide integreerimine maailmamajandusse, toiduga kindlustatus, kliimamuutused,

ränne ja turvalisus. 2011. aastal valmistab komisjon ette ka ettepanekud ELi eelarvekulutuste struktuuri kohta (see hõlmab arenguabi eraldamist) rahastamisperioodiks 2014–2020.

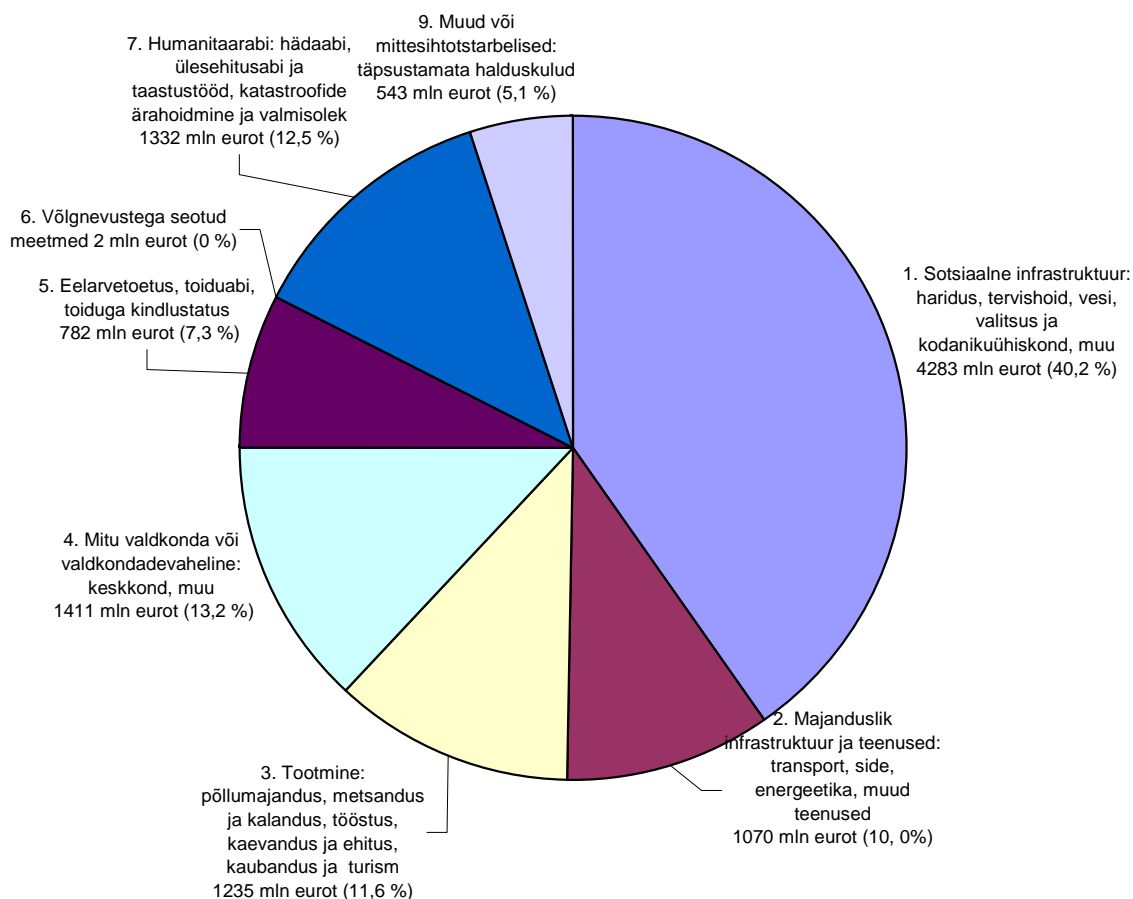
Lissaboni lepingust tulenevad institutsioonilised muudatused peaksid kaasa aitama ELi abi paremale kavandamisele ja haldamisele. Kõige olulisemad neist on:

- välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ametissenimetamine; komisjoni asepresidendina vastutab ta liidu välistegevuse järjepidevuse eest ja on välisasjade nõukogu eesistuja;
- Euroopa välis teenistuse loomine kõrge esindaja/asepresidendi, Euroopa Ülemkogu eesistuja ja komisjoni tegevuse toetuseks;
- uued võimalused liikmesriikide koostöö tõhustamiseks ja ühiseks kavandamiseks.

See uus struktuur koos piisavate rahaliste vahenditega ajavahemikuks 2014–2020 tugevdab ELi positsiooni peamise rahvusvahelise jõu ja ülemaailmse arengu toetajana.

Joonis 1. Jaotus sektorite kaupa

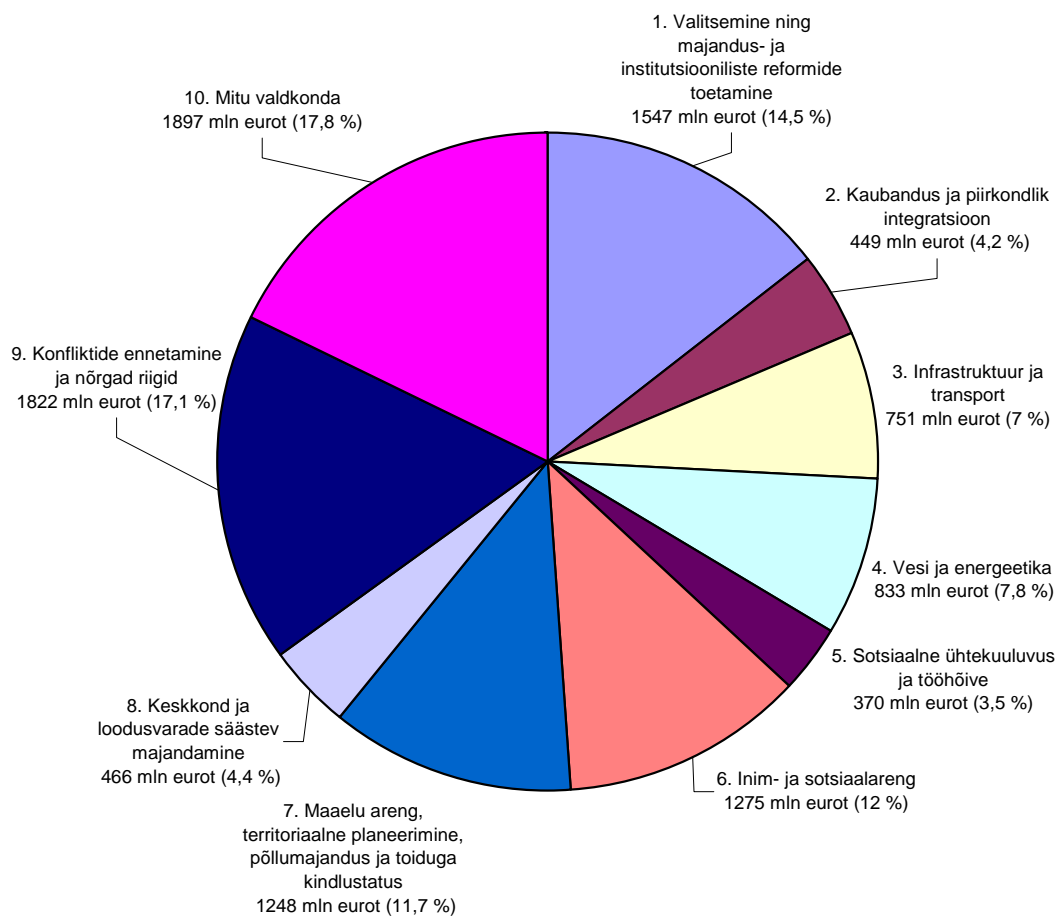
2010. aasta kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes

Ametliku arenguabi vahendid, mida haldab Euroopa Komisjon

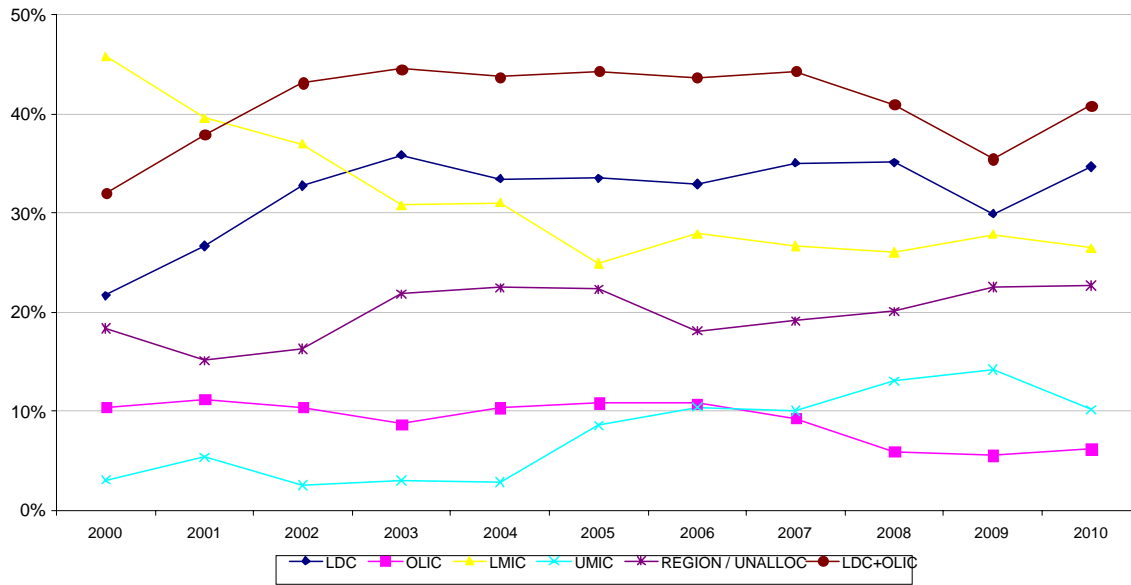
Joonis 2. Euroopa konsensus: ELi arengukoostööga seotud valdkonnad

2010. aasta kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes

Ametliku arenguabi vahendid, mida haldab Euroopa Komisjon

Joonis 3. Vaesuse leevendamine aastatel 2000–2010
Väljamaksed

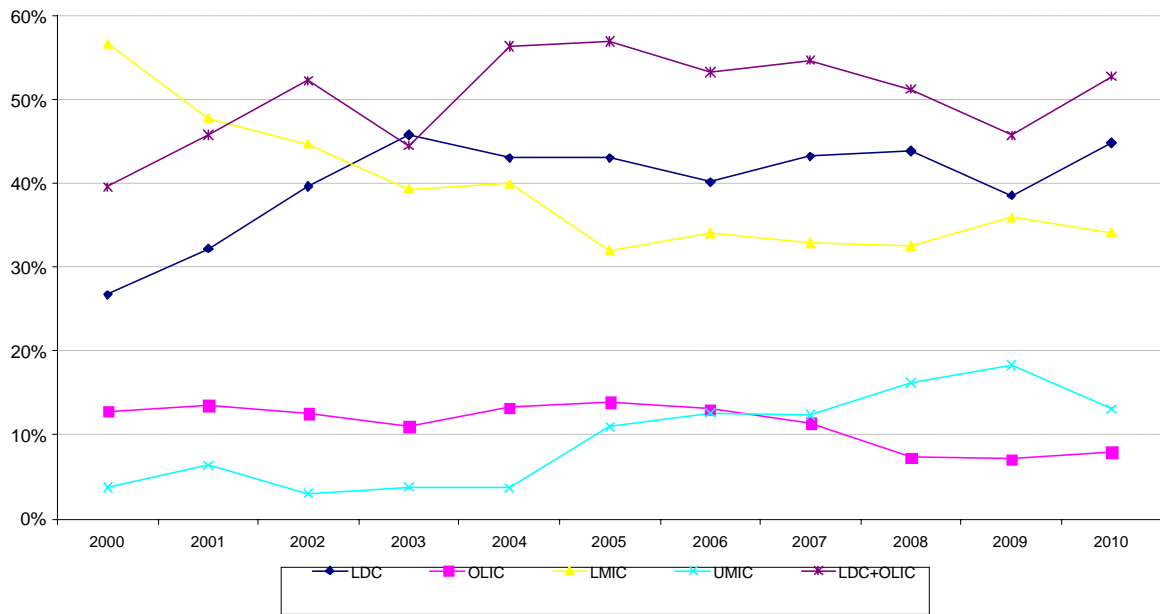

LDC: vähim arenenud riigid
 OLIC: muud madala sissetulekuga riigid
 LMIC: madalama keskmise sissetulekuga riigid
 UMIC: kõrgema keskmise sissetulekuga riigid
 REGION/UNALLOC: piirkondlikud ja mittesihotstarbelised programmid

Piirkondlikest ja mittesihotstarbelistest programmidest saavad kasu ka kõige vaesemad riigid: vähim arenenud riigid ja muud madala sissetulekuga riigid.

2008. aastal jõustunud uues arenguabikomitee nimekirjas on mitu muud madala sissetulekuga riiki (Kamerun, Cabo Verde, India, Moldova Vabariik, Mongoolia, Nicaragua ja Kongo Vabariik) tõstetud ümber madalama keskmise sissetulekuga riikide hulka.

Joonis 3a. Vaesuse leevendamine aastatel 2000–2010
Väljamaksed

LDC: vähim arenenud riigid

OLIC: muud madala sissetulekuga riigid

LMIC: madalama keskmise sissetulekuga riigid

UMIC: kõrgema keskmise sissetulekuga riigid

Asjaomase näitaja esituse ühtlustamiseks teiste rahastajatega on see näitaja välja arvatud ka piirkondlike ja mittedirektseid projekte arvesse võtmata.

2008. aastal jõustunud uues arenguabikomitee nimekirjas on mitu muud madala sissetulekuga riiki (Kamerun, Cabo Verde, India, Moldova Vabariik, Mongoolia, Nicaragua ja Kongo Vabariik) tõstetud ümber madalama keskmise sissetulekuga riikide hulka.